Οι νέοι και η γλώσσα των Λειτουργικών κειμένων (Χολέβας Κωνσταντίνος, Πολιτικός Επιστήμων)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 5 Οκτωβρίου, 2010

Το αίτημα για την αλλαγή της γλώσσας των λειτουργικών κειμένων με βρίσκει ριζικά αντίθετο. Πολλοί έγραψαν σχετικά και εξέφρασαν ουσιαστικά επιχειρήματα κατά των καινοτομιών που άκριτα ζητούνται από ορισμένους. Θα ήθελα να μείνω λίγο περισσότερο στο επιχείρημα των «καινοτόμων» ότι δήθεν θα φέρουμε τους νέους στην Εκκλησία αν χρησιμοποιηθεί επισήμως η απλή νεοελληνική στη Θεία Λειτουργία και γενικά στις Ακολουθίες και στην υμνογραφία.

Πρώτον: Θυμίζω ότι ο μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος πειραματίσθηκε επί ένα έτος στο θέμα αυτό. Δηλαδή επί ένα χρόνο ο Απόστολος και το Ευαγγέλιο διαβάζονταν στους Ναούς της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών και στο πρωτότυπο και στη νεοελληνική απόδοση από το Εκλογάδιον. Ο ίδιος διεπίστωσε ότι δεν υπήρξε αυξημένη προσέλευση των νέων αγοριών και κοριτσιών και τελικά κατήργησε τον πειραματισμό. Άλλα είναι τα εμπόδια για τη μειωμένη προσέλευση νέων και όχι η γλώσσα.

Δεύτερον: Ο νέος και η νέα θέλουν πρωτίστως ζεστασιά ψυχής, ενδιαφέρον, αγάπη. Αν ο εφημέριος, ο πνευματικός, ο κάθε κληρικός ή και ο κατηχητής τους προσεγγίσουν με ειλικρίνεια τότε θα ξεπερασθούν τα οποιαδήποτε γλωσσικά προβλήματα. Σε ενορίες που έχω δει στην Ελλάδα και στην Κύπρο, όταν υπάρχουν κληρικοί με αγάπη για τη νεότητα εκεί γεμίζουν οι ναοί από εφήβους και κορίτσια ακόμη και στις αγρυπνίες. Η παραδοσιακή γλώσσα και η βυζαντινή Υμνογραφία έλκουν τους νέους μας αν κάποιος είναι κοντά τους και τους βοηθεί να καταλάβουν. Τα παιδιά που από μικρά εκκλησιάζονται και κυρίως εκείνα που πηγαίνουν κοντά στους ψάλτες και μαθητεύουν δεν έχουν κανένα πρόβλημα γλωσσικής κατανοήσεως. Αντιθέτως τα παιδιά που μεγαλώνουν μακριά από τον Ναό θα έχουν μονίμως πρόβλημα κατανοήσεως έστω κι αν «μεταφρασθούν» τα λειτουργικά κείμενα.

Τρίτον: Πιστεύω ότι το πρόβλημα για τους νέους είναι κυρίως η ελλιπής κατήχησή τους στα δόγματα και στις αλήθειες της Ορθοδόξου Πίστεως. Κι αν ακόμη αποδώσουμε «Τα Σα εκ των Σων» και πούμε «τα δικά Σου από τα δικά Σου» τι θα

καταλάβει ο ακατήχητος; Ποια δικά Σου; Σε ποιόν αναφερόμαστε και γιατί; Ομοίως αν ακούσει ο νέος τη φράση «Ευλογημένη η βασιλεία του πατέρα» αντί «Ευλογημένη η βασιλεία του πατρός» ποια η διαφορά; Το πρόβλημά του παραμένει είτε ακούσει την παραδοσιακή ελληνική του Ιω. Χρυσόστομου και του Μ. Βασιλείου είτε ακούσει τη σύγχρονη ελληνική. Το τι εννοούμε «Βασιλεία του Θεού» είναι το ζητούμενο και τα τυχόν κενά κατανοήσεως δεν οφείλονται στη γλωσσική μορφή, αλλά στην κατήχηση που γίνεται πλημμελώς ή δεν γίνεται διόλου στο Ναό, στο σπίτι και στο σχολείο.

Τέταρτον: Η γλωσσική πενία πολλών νέων έχει φθάσει σε τέτοιο βαθμό που ακόμη και μία δόκιμη νεοελληνική (ευπρεπή και όχι ακραία) δεν την καταλαβαίνουν πλήρως. Άρα διαρκώς θα υπάρχει το αίτημα και νέας «μεταφράσεως» στο όνομα της καλύτερης κατανοήσεως. Θα προκληθεί σύγχυση και ανταγωνισμός μεταξύ διαφόρων νεοελληνικών αποδόσεων που θα διαφημίζονται, άλλη μεν ως πιο συντηρητική, άλλη ως πιο προοδευτική κ.λ.π. Όμως η Εκκλησία πρέπει να λειτουργεί παιδευτικά και μορφωτικά. Δεν θα υποβιβάσουμε την ιερότητα της Θείας Λειτουργίας στο όνομα του λαϊκισμού και της δήθεν προσεγγίσεως των νέων. Αλλά θα προσπαθήσουμε να αναβιβάσουμε το γλωσσικό επίπεδο των παιδιών μας μέσω και της Θείας Λειτουργίας, αλλά και με άλλους τρόπους. Παραμένει πάντα η θεμελιώδης αρχή ότι η συμμετοχή στη λατρευτική ζωή είναι για τον Ορθόδοξο Χριστιανό μία βιωματική και όχι ορθολογιστική προσέγγιση.

Πέμπτον: Γράφουν κάποιοι ότι ο Κύριλλος και ο Μεθόδιος βοήθησαν τους σλαβικούς λαούς να αποκτήσουν λειτουργικά κείμενα στη γλώσσα τους, διότι δεν καταλάβαιναν τα ελληνικά. Σύμφωνοι, αλλά για τους Σλάβους πράγματι η βυζαντινή ελληνική ήταν ξένη γλώσσα. Ενώ για τα ελληνόπουλα η λειτουργική και υμνογραφική μας γλώσσα ΔΕΝ είναι ξένη γλώσσα. Είναι απλώς μια παλαιότερη μορφή της δικής τους γλώσσας. Πώς γίνεται όλα τα νέα παιδιά μας, αγόρια και κορίτσια, να μαθαίνουν άριστα μία και δύο ξένες γλώσσες και από την άλλη πλευρά να τα θεωρούμε ανίκανα να μάθουν τις ελληνικότατες 100-200 λέξεις που πιθανόν να τους δυσκολεύουν μέσα στα εκκλησιαστικά κείμενα; Άλλωστε όσοι τελείωναν μέχρι το 1980 το Εξατάξιο Γυμνάσιο είχαν διδαχθεί επί 6 χρόνια Αρχαία Ελληνικά σε επίπεδο ικανοποιητικό ώστε να κατανοούν την Καινή Διαθήκη στο πρωτότυπο. Και εν πάση περιπτώσει αν το σημερινό σχολείο αφήνει γλωσσικά κενά ας βελτιώσουμε την ελληνομάθεια στο σχολείο. Όχι να μεταφέρουμε το πρόβλημα μέσα στην Εκκλησία!

Ας παύσουν, λοιπόν, οι οπαδοί των δήθεν καινοτομιών να προφασίζονται προφάσεις εν αμαρτίαις. Ας μην χρησιμοποιούν τους νέους μας ως πρόσχημα διαλύσεως της Ορθοδόξου Λειτουργικής Παραδόσεως. Η Εκκλησία σε πολύ πιο δύσκολα χρόνια λειτούργησε ως σχολείο για τα παιδιά των υποδούλων. Έτσι και σήμερα πρέπει να κρατήσει τον παραδεδομένο γλωσσικό τύπο της λατρευτικής ζωής για να καταστεί

σχολείο Πίστεως, ήθους και γλώσσας για μικρούς και μεγάλους. Η σημερινή υποδούλωση του Γένους στην υλιστική παγκοσμιοποίηση, στον ευδαιμονισμό, στην πανθρησκεία και στον εθνομηδενισμό είναι μία άλλη μορφή δουλείας που δεν απειλεί το σώμα, αλλά το πνεύμα και την ψυχή μας. Εμμένοντες στα πάτρια θα αντισταθούμε και θα νικήσουμε. Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός τόνιζε ότι «Ψυχή και Χριστός σας χρειάζονται»! Και προσέθετε: «Να έχετε στο χωριό σας σχολείον ελληνικόν, διότι και η Εκκλησία μας είναι εις την ελληνικήν»!

(Πηγή: "ΕΝΩΣΗ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ")

Διαβάστε περισσότερα άρθρα για το ζήτημα της Λειτουργικής Γλώσσας πατώντας εδώ